

Meijl I Van de Wilbertspuit naar de Molenpeel

De belevingsroute van deze eerste Meijl is ruim 2 km ([blauwe lijn](#))

Het vertrekpunt bij de St. Wilbertspuit ligt precies boven op de Peelrandbreuk. Het is de geologische scheiding tussen de hooggelegen Verheven Peel en de laaggelegen Grote Peel. Hier op de scheiding van de Peelrandbreuk stroomde lang voordat de Peelkanalen gegraven waren, het water van de hooggelegen Verheven Peel over de rand van de Peelrandbreuk naar de meters lager gelegen Grote Peel. De Wegh van Meijl op Seven (WvMoS) voert vanaf hier naar de Molenpeel, in Meijel; het Molentje genoemd. Halverwege, nabij de Molenweg, is duidelijk een lager gebied herkenbaar. Dit lager gelegen gebied werd tijdens de laatste ijstijd door de woeste ontembare Maas uitgeschuurd in de Permafrost. Later verlegde de Maas haar stroomgebied naar het oosten naar het gebied waar ze nu nog steeds stroomt. In dit oude Maasdal ontstond vanaf het einde van de ijstijd, zo'n tienduizend jaar geleden, veenvorming. Deze uitgeschuurde oude Maasbedding vormt een breed dal tussen de Molenpeel en de hoogten van de Marisberg. Dit dal is nog steeds duidelijk in het landschap herkenbaar. In dit oude Maasdal lag ooit een lange hoge opgestoven zandrug, die een droge verbinding vormde tussen Meijel en de overkant van deze oude uitgeschuurde Maasbedding. Hierover liep ooit de WvMoS. Een deel van deze lange hoge rug is aan de overkant van Peelkanalen nog heel goed herkenbaar. Door het graven van de Helenavaart in 1853 is de WvMoS in onbruik geraakt. Deze natuurlijke verbinding was in de Romeinse periode zeker al in gebruik en onlosmakelijk verbonden met de Romeinse vondsten.

51.21.34 N / 05.53.46 O

51.21.20 N
05.52.26 O

Meijl II Van de Molenpeel naar de Kwakvors en Scherliet

De belevingsroute van deze tweede Meijl voert met een omweg over de Peelkanalen en heeft een lengte van ongeveer 3 km ([blauwe lijn](#))

Dit is één van de belangrijkste delen van de route, omdat hier twee belangrijke vondsten zijn gedaan. Het betreft een omweg via twee bruggen over twee Peelkanalen die hier over een lengte van 4,5 km broederlijk naast elkaar liggen; het kanaal van Deurne uit 1887 en vervolgens de Helenavaart, gegraven in 1853. E.e.a. is het gevolg van een zakelijk geschil tussen de gemeente Deurne en veenexploitant Van der Griendt. De weg Kwakvors loopt parallel met de Peelkanalen. Na 500 meter komt u bij de plaats waar u aan uw linkerhand restanten van de oude zandrug ziet, waarover de WvMoS voerde en nog steeds in het landschap herkenbaar is. Tijdens ontginningswerkzaamheden in het midden van de vorige eeuw, is in dit gebied een bonk oud roest uit een venenput geborgen. Na vluchtige bestudering bleek het om een maliënkolder (kettinghemd) te handelen. Verder is in deze omgeving in 1807, ook de z.g. ringkraag van Meijel gevonden. Op de kaart zijn deze vindplaatsen gemarkeerd met een gele stip en rood omcirkeld. De gouden ringkraag is zeer vermoedelijk naar Parijs verkocht en de maliënkolder is helaas door onkunde verloren gegaan.

51.22.01 N / 05.54.45 O

Meijl III Van de Kwakvors en Scherliet naar de Marisberg

De belevingsroute van deze derde Meijl bedraagt ruim 1,5 km ([blauwe lijn](#))

De WvMoS voert hier verder over de Marisberg; een hoogte die nooit door turf overgroeid is geweest en altijd toegankelijk was. Hier maken we een kleine omweg langs het vliegtuigmonument dat herinnert aan een crash van een vliegtuig waarbij de zevenkoppige bemanning omkwam. Het is de eerste van een hele reeks aan elkaar grenzende natuurlijke hoogtes die aan de oostkant van de Peel de waterafvoer uit het Peelgebied nagenoeg geheel afsloten. Zoals u op de hoogtekaart kunt zien, vormt de Marisberg een hoog gelegen uitloper tot ver in de Peelmoerassen. Over deze uitloper is de Romeinse officier, van wie de resten met het turfgraven in de Peel zijn gevonden, in het moeras terechtgekomen. Het is de enige droge toegang tot die plek. Hiermee staat zonder meer vast dat deze Romein met zijn paard en begeleider op die onmogelijke plek in het veen is terechtgekomen.

51.21.32 N / 05.53.46 O

Meijl IV Van de Marisberg naar de Houwenberg

Deze belevingsroute is ruim 2 km ([blauwe lijn](#))

De Houwenberg is het verlengstuk van de Marisberg en ligt halverwege de WvMoS en is gezien de vele archeologische vondsten een erg belangrijk gebied. Hier zijn niet alleen veel urnenscherven gevonden, maar ook Romeinse munten, maar ook gebruiksvoorwerpen, zoals een mes, een bijl en enkele wrijfschalen. Deze vondsten getuigen van een intensieve bewoning op de Houwenberg. De gunstige ligging van de Houwenberg maakte hier bewoning mogelijk. Moeder Natuur voorzag rijkelijk in de levensbehoeften voor haar bewoners: er waren vruchtbare laagten ten zuiden van de Houwenberg en er lag een jacht- en visgebied dat zich uitstrekte tot in de Peel. Het onontbeerlijke verse water borrelde op uit de bronnen van de Groote Molenbeek. De oorsprong van de naam Houwenberg wijst op: slaan, wat de betekenis is van het woord 'houwen', en stamt uit het oer-Germaans. Hoewel de naam Houwenberg niet expliciet in de sage van de WvMoS wordt genoemd, kan de naam verwijzen naar een toponiem voor een slagveld. De sage verhaalt dat een Romeinse hoofdman en zijn schildknaap in het moeras van de Peel werden gedreven en omkwamen. De Houwenberg kreeg een beschermde archeologische status!

51.21.48 N / 05.56.59 O

Meijl V Van de Houwenberg naar de Vliegert

De belevingsroute is ongeveer 1.7 km ([blauwe lijn](#))

Vanaf de Houwenberg is het niet meer mogelijk om het originele tracé te volgen. Oude wegen en paden zijn overploegd en omgevormd tot grote aaneengesloten percelen landbouwgrond. Het oude tracé van de WvMoS liep over de hoogtes van de Vliegert naar de Lorbaan en verder naar de Schatberg. Om bebouwingen en gecultiveerd land te ontwijken is gekozen voor een omweg langs de Groote Molenbeek, desalniettemin niet minder interessant. De Vliegert is op haar beurt weer het verlengstuk van de Houwenberg. Hier zijn vroeger, met name aan de oostzijde van de Lorbaan, tijdens ontginningswerkzaamheden veel urnen gevonden. De vondst van grote aantallen urnen wijst erop dat hier al ruim voor de Romeinse tijd bewoningsconcentraties lagen. De Groote Molenbeek, waarlangs nu de route van de WvMoS voert, is een voorbeeld van een beginnend meanderend riviertje dat uit de Peel van de oostzijde van de Peelrand richting Maas stroomde. De waterscheidingen op deze hoogtes voerden aan de westzijde het water af naar de Peel en aan de oostzijde naar kleine riviertjes die in de Maas uitmonden. De turfvelten van de Peel lagen namelijk meters hoger dan de omliggende gebieden. De zandplateaus en de hoge ruggen vormden samen een natuurlijke wal waarover het Peelwater niet kon wegstromen. Feitelijk was de Peel een gigantisch groot 'kratermeer' dat metershoog boven zijn omgeving uitstak.

51.22.22 N / 05.57.36 O

De Gouden Peelhelm en de zilveren Sierschijf van Helden

Twee belangrijke vondsten die het meest tot ieders verbeelding spreken, gevonden bij het graven van turf nabij Helenavenen. De Gouden Peelhelm werd in 1910 gevonden samen met heel veel andere zaken die behoorden bij een hoog geplaatste Romeinse officier met zijn gezadeld paard. Op 15 meter afstand van deze hoofdvondst, werden de resten van een tweede slachtoffer ontdekt. Gezien de vondst van een groot aantal slingerstenen en pijlpunten rondom deze vondstplek lijkt de indruk gewettigd dat beide slachtoffers en het paard zijn omgekomen door geweld. De zilveren sierschijf, bekend als de Sierschijf van Helden, is veel eerder gevonden, waarschijnlijk in 1838 of 1839.

De Sierschijf van Helden is achteraf gezien een foutieve benaming, omdat ze met het illegaal graven van turf zeer waarschijnlijk op Deurnes en dus Brabantse gebied is gevonden. De exacte vindplaats is niet bekend, maar een kleine reconstructie wijst in de richting van de grens met Helden. Dit is ook de enige plek waar een hoge zandrug tot diep in de Peelvenen doorliep en dit is dan ook de enige verklaarbare toegang tot beide vindplaatsen. Aanvankelijk was over dit object weinig bekend, alleen dat ze zou zijn gevonden achter Maris. Maris is Helden gebied.

Intussen is uit archiefstukken bekend dat het geen solitaire vondst betrof, volgens de archieven zijn er ook een Romeins zwaard en gouden munten bij gevonden.

Meijl VII Via de Schatberg naar Toverland

De belevingsroute is ruim 2 km ([blauwe lijn](#))

Hier langs de Schatberg heeft de Groote Molenbeek een gaatje gevonden in de hoogten die het Peelgebied omsluiten. Ook de Schatberg vormt op haar beurt weer die natuurlijke blokkade en sluit de waterafvoer vanaf het Peel-plateau naar het laaggelegen Molenbeekdal nagenoeg af, op dat ene gaatje na. De Schatberg is al eeuwen omgeven door volksverhalen, vertelsels, legenden en sagen. Alleen al de naam roept op tot nadenken: waar komt die vandaan? Ook hier bestaat een oude sage, die feitelijk een variant is op de sage van de WvMoS. De sage van de Schatberg luidt als volgt: *Wij zitten op den Schatberg, en denken eraan, dat als een boer ons nu ziet zitten, hij voor zich mompelen zal: "Ze zullen zoeken, maar ook niets vinden."* *Want in dezen Schatberg is veel gezocht, getuige de groeven in de flanken en de gaten in den top. Een officier van hoge komaf ligt hier begraven. Hij heeft zijn gouden degen naast zich liggen en een schat dien hij moest bewaken. Hij sneuvelde hier. Hoe? Dat weet men niet. Maar hij werd door zijn volgelingen hier in de buurt begraven. Ook deze volgden hem echter in den dood. En aldus ligt hij hier te wachten. De een vertelt u, het was een Romein, een ander verhaalt dat het een Spanjaard was, maar ieder heeft toch wel eens in de Schatberg gegraven, oud en jong zijn op den wonderheuvel geklommen. De schat echter, hij is nog evenmin gevonden als de 'Kroon' op het gehucht Kronenberg, dat ge een weinig meer naar rechts op Horst aan ziet liggen. Wat er ook van zij, vaststaat de mening bij het landvolk, dat er op den Schatberg en op Kronenberg vreemde dingen geschied zijn, die nog steeds op een verklaring wachten.* Uit: *Limburgse Sagen en Legendes* door A.F. van Beurden. In: *Buiten* 30 april 1910 (4e jaargang nr.18 pag. 207). Zeven weken na het verschijnen van het blad *Buiten*, werd de Gouden Peelhelm gevonden.

51.23.40 N / 05.59.13 O

Meijl VIII Van Toverland tot in de Steeghberg

De belevingsroute bedraagt ongeveer 1.5 km ([blauwe lijn](#))

Het gebied Steeghberg en het aansluitende Heesberg zijn minder heuvelachtig dan de Schatberg. Vroeger lagen hier uitgestrekte heidevelden en moerassen, die ook weer op hun beurt een brede buffer tussen de Peelvenen en het Maasdal vormden. Behalve turf werd in de Peel in de negentiende eeuw nog een tweede economische bedrijfstak geëxploiteerd; de schapenteelt. Op de hoge zandvlaktes rond de Peelranden lagen destijds nog enorme uitgestrekte heidevelden. Ook het gebied rond het oeroude Sevenum was een ideaal gebied voor schapen. Het hele gebied, duizenden hectares groot, werd intensief benut met afplaggen van heide voor de potstal en schapenteelt. Het was de enige manier om hier op die droge heide te overleven. Want zonder mest geen vruchtbare grond en zonder vruchtbare grond geen oogst. De heidegrond werd soms zo intensief gebruikt dat ze uitgeput raakte, met als gevolg dat sommige herders door gebrek aan malse jonge heide de kudde naar het aangrenzende veenmoos moesten drijven, waaronder een dikke laag turf lag. Hier was voor hun schapen rijkelijk voedsel aanwezig in de vorm van dopheide. Dit was gevaarlijk, want op sommige plaatsen was het bloedlink om op het met water verzadigde veenmoos te geraken. Dat was levensgevaarlijk omdat je plots op een zwakke plek 'door het ijs' kon zakken en meestal reddeloos verloren was. Bekend is dat in vroeger eeuwen mensen onder de veenoppervlakte zakten en nooit zijn terug gevonden. Deze verraderlijke plekken stonden in het vocabulaire van het Peelvolk bekend als: 'dodelegers'.

51.24.06 N / 06.00.10 O

Meijl IX Van de Steeghberg naar het Grootveld.

De belevingsroute bedraagt ongeveer 1.6 km ([blauwe lijn](#))

Het Grootveld is, zowel letterlijk als figuurlijk, een groot veld. Als u vanuit het bos in het open terrein komt, nadert u een dwarsweg. Dit is het oude Bedelaarspad, direct rechts hiervan lag in de oudheid een hoge uit twee delen bestaande zandberg; de Paasberg geheten. Hier is lange tijd een oude traditie in gebruik geweest. Volgens de overlevering werd op die berg sinds mensenheugenis een oud gebruik in ere gehouden. Op Paasdag kwamen ouders met hun kinderen hier bij elkaar om de heuvel af te lopen en weer op te springen. Er was een gedeelte dat men loopberg noemde en een gedeelte dat de naam springberg droeg. Waarschijnlijk was deze traditie een overblijfsel van een oud-Germaans lentegebruik. Na de Tweede Wereldoorlog is de Paasberg voor zandwinning afgegraven en samen met het oeroude gebruik in betrekkelijk korte tijd verdwenen. Over het Grootveld voert een brede grindweg, de Steeghredeweg genaamd, over een enorm groot gebied met een geweldig uitzicht. Links in de verte ziet u het torentje van de kerk van de Kronenberg. Recht voor u ziet u het eindpunt van de WvMoS opdoemen; Sevenum met de toren van de Sint-Fabianus en Sebastianuskerk hoog boven de horizon uitsteken. Ongeveer in het midden van het Grootveld, bij de eerste wegkruising, staat de in Sevenum overbekende Kruusboëm (Kruisboom). Onder de Kruusboëm staat al sinds mensenheugenis een veldkruis en een picknickbank. Op een oude kaart uit 1729 staat het kruis al ingetekend. Bij de bank ligt een dagboek waarin u een verhaal of een persoonlijk aandenken kunt achterlaten. Ongeveer 300 jaar geleden is bij het kruis een kastanjeboom geplant. Bij een storm in 1967 legde deze machtige boom het loodje en werd vervangen door een nieuw exemplaar die inmiddels ook alweer tot behoorlijke proporties uit de kluiten is gewassen.

51.24.23 N / 06.01.20 O

Meijl X Van het Grootveld naar Sevenheim (Sevenum)

Het laatste deel van de belevingsroute naar het eindpunt Sint-Fabianus en Sebastianuskerk van Sevenum bedraagt ruim 2 km ([blauwe lijn](#))

Op 22 november 1944 werd de toren van de kerk door de Duitsers opgeblazen. De verwoesting was enorm. De kerk van Sevenum was een ruïne en niet meer te herstellen. Na de oorlog werd de kerkruïne gesloopt en vond er tussen oeroude funderingen van de voorgangers van deze kerk een oudheidkundig bodemonderzoek plaats. Hierbij werd een belangrijke ontdekking gedaan. Op een diepte van 230 cm werd tussen de oude funderingen een houten tonput gevonden, die bestond uit een uitgeholde boomstam van eikenhout. Archeologe Judith Schuijf suggereert in haar boek *Heidens Nederland* (1995), dat deze put deel uitmaakte van een pre-christelijke heidense cultusplek. Hiermee is aangetoond dat Sevenum veel ouder is dan tot nu werd aangenomen. De plaatsnaam Sevenum of Sevenheim is van Frankische oorsprong en de naam is vermoedelijk in de zesde eeuw ontstaan, maar de plaats zelf was vele malen ouder. Het bestond al in de Romeinse tijd en heeft de komst van het Christendom zeker al vanaf het begin beleefd. Deze belevingstocht gaat terug naar het begin van de vrijheid van het Christendom, die tijdens de regeerperiode van Keizer Constantijn (306-337) mogelijk werd. De suggestie is dat die vrijheid hierheen werd gebracht door een Romeins officier die de Gouden Peelhelm droeg, bezet met vroegchristelijke symboliek. Bij het binnengaan van de kerk legt de pelgrim zijn hand op de zuil en overdenkt de beleving die onderweg is opgedaan. De kerk en aangrenzende Mariakapel, naast de hoofdingang, is hiervoor dag en nacht geopend. Naast veel bestaande toeristische routes is dit een geheel nieuwe; een historische Peelroute, die door ieder op een eigen manier beleefd mag worden.

51.24.43 N / 06.02.13 O